

Антимонопольний комітет України

РІШЕННЯ

адміністративної колегії Івано-Франківського обласного
територіального відділення

22.05.2017

№6

Справа № 9/П-2017

м. Івано-Франківськ

Про припинення порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції та накладення штрафу

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 9/П-2017, розпочатої розпорядженням від 05.04.2017 № 10, за результатами розгляду звернення ГО «Прозора Коломия» від 22.02.2017 р. вх. № 149, у зв'язку з наявністю в діях комунального підприємства «Житлоінфоцентр», вул. Богуна, 42, м. Коломия, 78203, ідентифікаційний код – 33932580, (далі – КП «Житлоінфоцентр», Підприємство), ознак порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України „Про захист економічної конкуренції”, у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та подання другого відділу досліджень і розслідувань від 10.05.2017 № 71 про попередні висновки у справі,

ВСТАНОВИЛА

КП «Житлоінфоцентр» є юридичною особою, засновником якого є Коломийська міська рада, здійснює свою діяльність на підставі статуту, затвердженого рішенням Коломийської міської ради від 09.09.2010 № 2951-52/2010 (із змінами). Згідно з довідкою з ЄДРПОУ, основними видами діяльності Підприємства, є «Комплексне обслуговування об'єктів» (КВЕД 81.10).

КП «Житлоінфоцентр», здійснюючи діяльність, є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Згідно зі статтею 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування належить, зокрема визначення виконавців житлово-комунальних послуг.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» утримання будинків і прибудинкових територій є господарською діяльністю, спрямованою на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи щодо забезпечення експлуатації та/або ремонту жилих та нежилих приміщень, будинків і споруд, комплексів будинків і споруд, а також утримання прилеглої до них (прибудинкової) території відповідно до вимог нормативів, норм, стандартів, порядків і правил згідно із законодавством.

У відповідності до вимог Закону України „Про захист економічної конкуренції”, Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів

господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605 (надалі - Методика), територіальним відділенням проведено аналіз ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, в результаті якого встановлено.

Відповідно до ст.1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару, на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція. Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів /товарних груп/, в межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Оскільки комунальні послуги не мають замінників, *товарними межами* ринку є послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Згідно отриманої інформації, станом на 01.01.2017 в управлінні Підприємства перебувало 415 будинків, що розташовані в м. Коломия. Загальна площа квартир та нежитлових приміщень, що обслуговується КП «Житлоінфоцентр», становить 451,5 тис. кв. м., загальна площа прибудинкових територій – 113,8 тис. кв. м.

Відповідно до пункту 6 Методики, *територіальними межами* ринку є територія Коломийської міської ради, де розташований житловий фонд, який знаходиться в управлінні (на балансі) та обслуговуванні КП «Житлоінфоцентр», та закріплені за ним прибудинкові території.

Відповідно до пункту 7 Методики часовими межами є проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між виробниками і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою. Отже, *часовими межами* ринку визначено 2016 рік та січень-травень 2017 року.

Специфіка ринків Послуг з утримання полягає в тому, що суб'єкт ринку надає їх всім власникам (наймачам) квартир (житлових приміщень у гуртожитку) та нежитлових приміщень житлового будинку (гуртожитку), при цьому, окремому споживачеві неможливо відмовитися від цих послуг або обрати іншого надавача послуг.

Ринок Послуг з утримання, на якому здійснює діяльність Підприємство, характеризується наявністю *організаційних та адміністративних бар'єрів*. Вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише за умови виходу з ринку діючих суб'єктів; визначення органом місцевого самоврядування для відповідного житлового фонду іншого виконавця послуг з утримання; створення ОСББ та відмова такого об'єднання від послуг Підприємства.

Так, статтею 10 Закону визначено, що рішення про визначення управителя та його відкликання вважається прийнятим зборами співвласників, якщо за нього проголосували власники квартир та нежитлових приміщень, площа яких разом перевищує 50 відсотків загальної площі всіх квартир та нежитлових приміщень багатоквартирного будинку.

Таким чином, відповідно до ч.1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Підприємство в територіальних межах Коломийської міської ради, де розташовані житлові будинки разом з прилеглими до них прибудинковими територіями, які знаходяться в управлінні КП «Житлоінфоцентр», протягом 2016 року та січня-травня 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, з часткою 100 %, і не мало жодного конкурента у визначених територіальних межах.

Згідно із статтею 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», до повноважень органів місцевого самоврядування належить встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги, визначення виконавця житлово-комунальних послуг.

Відповідно до частини другої статті 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», ціни/тарифи на комунальні послуги та послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій формуються і затверджуються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень, визначених законом.

Рішенням виконавчого комітету Коломийської міської ради (далі - Виконком) від 30.12.2014 р. № 269 затверджено базовий тариф з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій в розмірі 1,43 грн. в місяць за 1м² загальної площі квартири та оплату за користування ліфтом 0,48 грн. за 1м², який введений в дію з 15 січня 2015р.

Рішенням Виконкому від 27.03.2015 р. № 81 проведено з 20.04.2015 р. коригування діючого тарифу на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій на коефіцієнт зміни витрат Кзв =1,0306. Базовий тариф становив 1,54 грн. в місяць за 1 м² загальної площі квартири та оплату за користування ліфтом 0,48 грн. за 1 м².

Рішенням Виконкому від 24.01.2017р. № 21 затверджено тарифи для КП «Житлоінфоцентр» на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій. Дане рішення опубліковано у ЗМІ «Коломийський вісник» - спецвипуск від 26.01.2017 р., тарифи введені в дію з 10 лютого 2017 року. Розмір затверджених тарифів становить від 0,8382 до 10,0246 грн. за 1 кв. м. в залежності від технічних характеристик будинків та площ їх прибудинкових територій.

Рішенням Виконкому від 28.03.2017р. № 73 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету від 24.01.2017 р. № 21» додаток 2 пункту 2 даного рішення викладено в новій редакції, зобов'язано провести перерахунок тарифу (в сторону зменшення) за послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій з 10 лютого 2017 року. Причиною внесення змін є проведення інвентаризації площ будинків, технічного обладнання і благоустрою. Таким чином, тариф на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій становить від 0,7579 до 9,7192 грн. за 1 кв. м. в залежності від технічних характеристик будинків та площ їх прибудинкових територій.

Аналізом даного рішення та здійснених КП «Житлоінфоцентр» розрахунків до нього встановлено, що тарифи на Послуги з утримання для мешканців всіх будинків збільшилися внаслідок підвищення рівня заробітної плати працівників та цін на матеріали, необхідні для надання Послуг з утримання, паливно-мастильних матеріалів, тарифів на електроенергію, технічне обслуговування ліфтів, тарифів на вивезення ТПВ тощо.

Механізм формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій визначено Порядком формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 (далі - Порядок).

Порядок поширюється на суб'єктів господарювання всіх форм власності, які надають послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (виконавці), власників (наймачів) квартир (житлових приміщень у гуртожитках) та ін.

В ході розгляду справи територіальним відділенням встановлено, що рівень накладних витрат у розмірі 112%, розрахований Підприємством для тарифу на утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, не відповідає вимогам Порядку.

Статтею 28 Порядку передбачено, що до накладних витрат належать загальновиробничі та адміністративні витрати. Обсяг загальновиробничих витрат визначається у відсотках до фонду заробітної плати основних робітників виконавця з урахуванням кошторисної вартості зазначених витрат відповідно до законодавства. Обсяг адміністративних витрат визначається у відсотках до обсягу прямих витрат з урахуванням загальновиробничих витрат.

Тобто, з урахуванням зазначених положень Порядку, розмір накладних витрат розраховується (Адмінвитрати / (Загально-виробничі витрати + прямі витрати)).

Проте, Підприємство здійснило розрахунок, виходячи з коефіцієнтів розподілу витрат: Адміністративні витрати/оплату праці виробничого персоналу = 78,6% та загально-виробничі витрати/оплату праці виробничого персоналу = 33,4%. Всього = 112%.

Необґрунтований розрахунок накладних витрат призвів до завищення тарифу на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Крім того, аналізом наданих розрахунків, встановлено, що тарифи на послуги з вивезення ТПВ є складовими тарифу на Послуги з утримання, оскільки надаються Підприємством власними силами.

Статтею 9 Порядку передбачено, що у разі коли виконавець власними силами проводить деякі операції поводження з побутовими відходами (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення), їх вартість розраховується виходячи з планованої собівартості відповідно до [Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 р. № 1010 (далі - Постанова 1010).

Абзац 8 ст.15 Постанови 1010 передбачає, що адміністративні витрати включаються до тарифів на послуги з вивезення ТПВ у розмірі, що не перевищує 15 відсотків планованої виробничої собівартості.

Аналізом наданої КП «Житлоінфоцентр» інформації встановлено, що розрахунки планових витрат на послуги з вивезення ТПВ не відповідають вимогам Постанови 1010 та Порядку, оскільки, адміністративні витрати закладено у калькуляцію на послуги з вивезення ТПВ у розмірі 24,9% (ТПВ), 29,1% (великогабаритного сміття) та 18,7% (будівельного сміття) до виробничої собівартості, тобто є вищими від граничних.

На виконання пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правил розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року за №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року за №169-р) (зі змінами), листом від 10.05.2017 № 04-07/126 КП «Житлоінфоцентр» надіслано копію подання про попередні висновки від 10.05.2017 № 71 у справі № 9/П-2017.

На подання про попередні висновки КП «Житлоінфоцентр», повідомило про визнання порушення та зазначило, що при розрахунку накладних витрат допущено помилку, а розмір адміністративних витрат у тарифі на послуги з вивезення ТПВ, великогабаритного та будівельного сміття приведено у відповідність до вимог законодавства. Також Підприємством здійснюється перерахунок тарифу на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій з урахуванням викладених у поданні фактів вчинення порушення, який буде подано на чергове засідання виконавчого комітету Коломийської міської ради.

Пунктом першим частини другої статті 13 закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, є зловживанням суб'єктом господарювання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, та згідно з статтею 50 цього Закону кваліфікується як порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що дії КП «Житлоінфоцентр», які полягають у встановленні і застосуванні з 10 лютого 2017 року тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, що не відповідають вимогам Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та Постанови КМУ №1010, є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій в територіальних межах Коломийської міської ради, де знаходиться переданий йому в управління (на баланс) та обслуговування житловий фонд, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Загальний обсяг доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік склав 12 405 тис.грн. Обсяг доходу Підприємства від наданих послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій по м.Коломия за період з 10 лютого по квітень 2017 р. склав 5 554 019,00 грн

При визначенні розміру штрафу враховано:

- тривалість вчинення порушення з 10 лютого 2017 р.;
- порушення не припинено;
- порушення визнано.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 12, 12¹, 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", статтями 48 та 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції", пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами і доповненнями), адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що КП «Житлоінфоцентр» (вул. Богуна, 42, м. Коломия, 78203, ідентифікаційний код – 33932580), на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій в територіальних межах Коломийської міської ради, де розташовані житлові будинки разом з прилеглими до них прибудинковими територіями, які знаходиться в управлінні КП «Житлоінфоцентр», протягом 2016 року

та січня-травня 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100 %, і не мало жодного конкурента у визначених територіальних межах.

2. Визнати дії КП «Житлоінфоцентр» (вул. Богуна, 42, м. Коломия, 78203, ідентифікаційний код – 33932580), які полягають у встановленні і застосуванні з 10 лютого 2017 року тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, що не відповідають вимогам Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та Постанови КМУ №1010, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій в територіальних межах Коломийської міської ради, де знаходиться переданий йому в управління (на баланс) та обслуговування житловий фонд, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинення порушення накласти на КП «Житлоінфоцентр» (вул. Богуна, 42, м. Коломия, 78203, ідентифікаційний код – 33932580) штраф у розмірі 45000,00 (Сорок п'ять тисяч) гривень.

4. Зобов'язати КП «Житлоінфоцентр» (вул. Богуна, 42, м. Коломия, 78203, ідентифікаційний код – 33932580) до 1 серпня 2017 року вжити заходів для припинення порушення конкурентного законодавства шляхом приведення тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій до вимог Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та Постанови КМУ №1010 та здійснення перерахунку споживачам з 10 лютого 2017 року.

Згідно з частиною третьою статті 56 Закону України "Про захист економічної конкуренції", штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня отримання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України "Про захист економічної конкуренції" протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документ, що підтверджує сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржено до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т.Савчин

Члени адміністративної колегії:

В.Шевчук

В.Тимків

А.Мажак

Ю.Вітрак

Н.Борищак